УДК 94 (477):929

Тамара Дорохіна, Юрій Кахерський

З ІСТОРІЇ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ЮРІЯ АНАТОЛІЙОВИЧА ПІНЧУКА (до 85-річчя від дня народження)

DOI: 10.58407/litopis.230511
© Т. Дорохіна, Ю. Кахерський, 2023. CC BY 4.0
ORCID: https://orcid.org/ 0000-0002-9936-6226, https://orcid.org/0000-0002-8615-3651

Стаття присвячена видатному історику, історіографові, джерелознавцю XX–XXI ст. Ю.А. Пінчуку. Матеріал був підготовлений у 2022 р. до ювілею від дня народження науковця, проте з об'єктивних причин видання стало можливим у 2023 р. ***Мета статті*** *– висвітлити основні етапи життєвого та творчого шляху Ю.А. Пінчука, вибір головної теми наукового дослідження, ініціативи вченого, пов'язані з увіковіченням пам'яті М.І. Костомарова. У статті приділено увагу професійній діяльності Ю.А. Пінчука в наукових установах, наставницькій роботі та популяризації української історіографії, виголошено основні студії, яким вчений присвятив своє життя.* ***Методологічна основа*** *роботи ґрунтується на базі біографічного методу, з використанням принципів історизму, об'єктивності, науковості та системності, що забезпечили комплексне дослідження проблеми.* ***Висновки****. Представлено значення наукової діяльності Ю.А. Пінчука загалом, його наукового доробку в контексті означеної проблематики – костомаровознавства, а також організаторської та навчально-просвітницької діяльності.*

Ключові слова: *учений, костомаровознавство, наукові форуми, студії, тернистий шлях, наставник.*

Потомство беспристрастно раздает каждому
принадлежащую ему славу…
Н.И. Костомаров, «Кремуций Корд»

Повсякчас талановиті вчені різних історичних періодів були ініціаторами розвитку своєї галузі. Посеред них у царині історичної науки виділявся Юрій Анатолійович Пінчук (1937–2012) – український історик, доктор історичних наук, професор, дослідник проблем історіографії та джерелознавства України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат премії імені М.І. Костомарова НАН України (1993), академік Міжнародної слов'янської академії наук (1998), почесний професор Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (2007), неодноразово нагороджений грамотами Верховної Ради та медалями, стипендіат Президента України та ін.

Народився Юрій Анатолійович Пінчук 3 листопада 1937 р. в м. Києві, де з 30-х рр. проживали його батьки. Анатолій Афанасійович Пінчук (1916–1967) мав родинне коріння на Чернігівщині. Трудова діяльність для нього почалася рано – у середині 1930-х рр. він почав працювати на київській музичній фабриці. Мати – Катерина Григорівна Петренко (1913–1990) – мала родинне коріння по батьківській лінії в с. Злинка, що на Гомельщині, куди їхня родина пізніше переїхала на проживання. Проте Катерина Григорівна згодом повернулася до Києва, де влаштувалася працювати медичною нянею. У 1937 р. батьки Ю. Пінчука уклали шлюб.

Лихоліття Другої світової війни «зачепили» і родину Пінчуків. Анатолій Афанасійович з 1939 р. служив у лавах РСЧА, а родина залишилася в Києві. Жахіття воєнних років назавжди викарбувались у свідомість малолітньої дитини.

Зі спогадів Ю.А Пінчука та В.І. Наулка (1933–2018; доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України) під час дружньої бесіди на святкуванні ювілею Пінчука (6 листопада 2012)*: Ю.А.: «…во время войны, во время немцев … стояла виселица. Такая массивная, постоянная, с огромными плакатами "партизан" или "вор"…»; В.І.: «или "цыган"»; Ю.А.: «…у нас квартира над входом в подъезд была … окно выходило как раз туда, где сейчас памятник Ленина, а тогда виселица стояла … и все время перед моими глазами была…»*[1]

[1] Дорохіна Т.Ф. – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. *Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України*. Запис розмови 6 листопада 2012 р.

Батько Ю. Пінчука отримав тяжке поранення, подолав тривале відновлення здоров'я і продовжив службу. Після закінчення війни родина возз'єдналася[2].

У 1945 р. Ю. Пінчук вступив до середньої школи № 86 м. Києва, де навчався 8 років. Склалося так, що в 1953 р. родина Пінчуків опинилася у складному матеріальному становищі і Юрій Анатолійович змушений був перейти в школу для робітничої молоді № 13 й у 16 років піти працювати. Уже тоді майбутній історик був непересічною особистістю, про що зауважували люди, які його оточували. Пригадуючи перші зустрічі з Ю. Пінчуком, В. Наулко розповів: *«Помню этого мальчишку – ведь соседи практически: он Бессарабский пацан, а в школу – мою ходил (№ 86), я жил на этой улице, где школа стояла … Он младше на четыре года (в школе это много!), но запомнился мне. Выделялся чем-то, сложно сказать – чем. Может своей смелостью, уверенностью – лидером уже тогда был. Какой-то взрослый не по-годам!»*[3]

У 1955 р. Ю. Пінчук закінчив середню школу, здобув робітничу спеціальність «електромонтера», проте не працював за фахом. Після закінчення школи він влаштовується працювати лаборантом у бюро технічної допомоги в Українському науково-дослідному інституті будівництва. Незабаром його призвали в радянську армію і направили на освоєння цілинних і перелогових земель до Північного та Західного Казахстану. У листопаді 1956 р. Юрія Анатолійовича було переведено до Харкова на навчання у військовій радіотехнічній школі. Після її закінчення продовжив військову службу, і саме тоді йому випала нагода продемонструвати свої організаторські здібності. У 1957 р. юнака прийняли до ВЛКСМ, а у березні 1958 р. партійна комісія радіотехнічної школи та партбюро Харківського танкового училища висунули його кандидатом у члени КПРС. Партійний білет Ю. Пінчук носив до поч. 1990-х рр.[4]

Після демобілізації, з березня 1959 р. по березень 1960 р., працював радіомонтажником на Київському радіозаводі. У тому ж 1960 р. Ю. Пінчук успішно склав вступні іспити і став студентом історико-філософського факультету Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Корективи в навчання вносить сімейне життя. У 1962 р. Юрій Анатолійович одружився з Тамарою Вікторівною Зубко і продовжив навчання на заочному відділенні. У 1964 р. у родині Пінчуків народився син Віктор[5].

У 1965 р. Юрій Анатолійович отримав диплом одного із найпрестижніших вишів країни, що відкривало йому певні перспективи. Так, із 1966 по 1968 рр. він працював старшим інспектором та старшим методистом у методичному кабінеті вищої школи в Міністерстві вищої і середньої спеціальної освіти УРСР[6].

Пізніше Ю. Пінчук згадував, що саме в цей період у нього з'явилася мрія стати професійним істориком. Усупереч непередбачуваним обставинам (зламав ногу) 1 грудня 1968 р. він успішно склав іспити й вступив до аспірантури Інституту історії АН УРСР[7].

Шлях у «велику науку» розпочався з відділу історіографії та джерелознавства, який відіграв провідну роль у кар'єрі вченого. Зробивши нелегкий вибір теми дисертації «М.І. Костомаров як історик України», активно працював над збором матеріалів та написанням розділів наукової роботи під керівництвом джерелознавця, доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента АН УРСР І.О. Гуржія (1915–1971).

Через вибір контроверсійної теми дослідження Ю. Пінчук одразу ж потрапляє під пильне око «репресивної машини» в особі заступника Міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР В.Ю. Маланчука. Ці обставини значно ускладнили можливість публікувати зібрані про М. Костомарова матеріали в наукових виданнях і в подальшому готуватися до захисту роботи. Про реальний рівень складнощів, пов'язаних з обраною темою дослідження, свідчить лист-доповідна секретаря ЦК КПУ В. Маланчука до першого секретаря ЦК КПУ В.В. Щербицького, написаний у 1972 р. У ньому стаття Ю. Пінчука про М. Костомарова, опублікована в другому номері «Українського історичного журналу» від 1971 р., кваліфікувалася як «необґрунтована спроба реабілітації "історика-націоналіста"»[8].

---

[2] Пінчук Ю.А.: Бібліографія: до 70-річчя від дня народження / Відп. ред. О.А. Удод. Київ: НАН України, Ін-т історії України, 2007. С. 4.
[3] Дорохіна Т.Ф. Запис розмови 6 листопада 2012 р.
[4] Реєнт О. Юрій Пінчук та його наукова діяльність (до 60-річчя від дня народження). *Історіографічні дослідження в Україні.* Київ: Інст-т історії України НАН України, 1998. Вип. 8. С. 13.
[5] Пінчук Ю.А.: Бібліографія… С. 5.
[6] Там само.
[7] Дорохіна Т.Ф. Костомаровознавство у долі видатного історика, історіографа Ю.А. Пінчука. *Історіографічні дослідження в Україні*. Київ, 2018. Вип. 28. С. 353.
[8] Там само. С. 358.

Попри складнощі (смерть наукового керівника, тиск з боку органів державної влади), захист дисертації відбувся успішно (1972) і Ю. Пінчук здобуває науковий ступінь кандидата історичних наук[9].

У 1972–1973 рр. Юрій Анатолійович працював молодшим науковим співробітником Інституту історії АН УРСР.

Ю.А. Пінчук у період роботи в Президії АН УРСР на посаді керівника Відділу суспільних наук (1974 р).
З приватного архіву Т.Ф. Дорохіної.

З квітня 1973 р. працював в апараті Президії АН УРСР. Спочатку обіймав посаду наукового співробітника-консультанта, а з листопада – заступника начальника науково-організаційного відділу і керівника сектора суспільних наук[10]. На цей період його діяльності припадає численна організаторська робота, поміж якої продовжував займатися науковими розвідками.

Незважаючи на зміну вектору роботи, Ю. Пінчук не полишає вивчення центральної теми своїх наукових інтересів – дослідження життя та творчості М. Костомарова. Пройшло 12 років після захисту – і попри певні труднощі, у 1984 р. побачила світ монографія (дещо в обмеженому вигляді), присвячена М. Костомарову, – «Исторические взгляды Н.И. Костомарова (критический очерк)»[11].

Важливо зазначити, що Ю. Пінчук користувався неабияким авторитетом і повагою серед наукових кіл в Україні та поза її межами. У 1978 р. він отримав запрошення від Гарвардського університету працювати викладачем (контракт на 5 років), проте за сімейними обставинами науковець змушений був відмовитися[12]. Наступною пропозицією із-за кордону стало запрошення у 1984 р. на стажування в Англію, але, за свідченням професора В.О. Дятлова, цього разу вчений знову відмовився, оскільки працював над виданням своєї монографії, про яку йшлося вище.

За активної участі Ю. Пінчука було організовано й проведено науково-практичну конференцію керівників спеціалізованих рад з історичних наук СРСР, що у свою чергу сприяло покращенню справ атестації наукових кадрів вищої кваліфікації. Проходила вона з 14 по 16 листопада 1984 р. в м. Київ (Фото 2). За її результатами головою комісії ВАК СРСР Ю. Пінчуку було оголошено подяку.

Київ, Феофанія, нарада голів ВАК СРСР (1984 р.).
З приватного архіву Т.Ф. Дорохіної.

[9] Дорохіна Т.Ф. Костомаровознавство у долі видатного історика, історіографа Ю.А. Пінчука. С. 362.
[10] Реєнт О. Юрій Пінчук та його наукова діяльність… С. 17.
[11] Пінчук Ю.А.: Бібліографія… С. 6.
[12] Респондент Пінчук Віктор (1964 р.н.) – син Ю.А. Пінчука. Інформація про життєвий шлях Ю.А. Пінчука.

Продовжуючи просуватися у своїх наукових пошуках, Ю. Пінчук у 1986 р. успішно захистив докторську дисертацію на тему: «Роль народних мас у визвольній війні 1648–1654 рр. і об'єднанні України з Росією (історіографія проблеми)». У відгуках на дисертацію, яку надали науковці з Києва, Харкова, Львова, Кам'янця-Подільського, Луцька, та ін. «*підкреслюється, що Ю.А. Пінчук здійснив цілісний аналіз вітчизняної історіографії визвольної війни*», вказано на «*високий науково-теоретичний рівень та практичне значення дисертації*»[13].

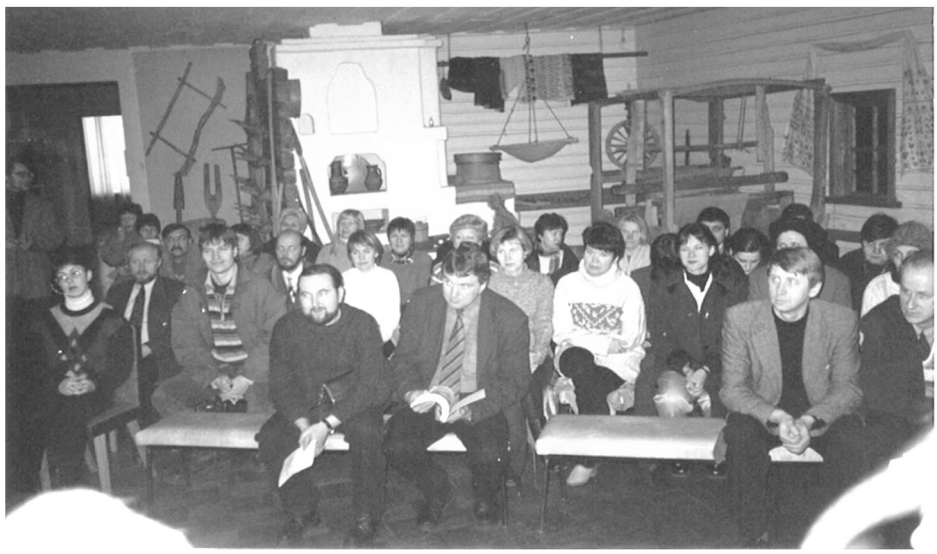
З 1980 р. до грудня 2010 р. Ю. Пінчук був членом Спеціалізованої ради із захисту дисертацій в Інституті історії України, спершу як вчений секретар, а пізніше – заступник голови. Слід наголосити на тому, що за роки професійної діяльності його фаховими порадами та консультаціями скористалися сотні дисертантів кількох поколінь. Ю. Пінчук ніколи не стояв осторонь прагнень молодих вчених, оскільки саме він узяв участь у підготовці до захисту понад 250-ти кандидатських та докторських дисертацій. Завдяки його підтримці, внеску в розвиток молодих науковців й спрямування вектору їх наукових інтересів, йому було присвоєно вчене звання «професор» (2001). Під його керівництвом виховувалася ціла плеяда молодих істориків, котрі розробляли актуальні та малодосліджені проблеми української історичної науки, чим продовжують займатися донині.

27 червня 1990 р. Ю. Пінчука призначили завідувачем відділу джерелознавства та допоміжних історичних дисциплін Інституту історії АН УРСР. З 14 січня 2003 р. – провідний науковий співробітник відділу української історіографії Інституту історії України НАН України. Разом з тим, за ним було закріплено обов'язки завідувача цього відділу. 30 червня 2007 р. Ю. Пінчука було переведено на посаду старшого наукового співробітника об'єднаного відділу Української історіографії та спеціальних історичних дисциплін.

Перелік власних репрезентованих праць за його наукове життя може охопити не один десяток сторінок. Серед них вирізняється його головна тематика – костомаровознавство: монографія «Микола Іванович Костомаров. 1817–1885» (1992), «Мемуари про Миколу Костомарова» (2005), енциклопедичний довідник «Микола Костомаров: Віхи життя і творчості» (2005, у співтоваристві), «Історичні студії Миколи Костомарова як фактор формування самоусвідомлення української нації» (2009), «Вибрані студії з костомаровознавства» (2012).

Серед наукових інтересів Ю. Пінчука були дослідження з української та закордонної історіографії, історії України XVII ст., дослідження життя і творчої спадщини М. Грушевського, Д. Дорошенка, І. Франка та ін. знакових українських діячів[14].

Останні роки свого життя, у період з 2010 по 2012 рр., Ю. Пінчук працював в Інституті української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського, був очільником відділу пам'яток духовної культури та заступником голови спеціалізованої Вченої ради Інституту із захисту дисертацій.

Костомарівські читання в Чернігівському обласному історичному музеї ім. В. Тарновського (2002 р).
З приватного архіву Т.Ф. Дорохіної.

[13] Ганжа О. Захист докторської дисертації Ю.А. Пінчуком. *Український історичний журнал*. 1987. № 1. С. 160.
[14] Пінчук Ю.А.: Бібліографія… С. 7.

Окремої уваги заслуговують ініціативи вченого, пов'язані з ім'ям та творчістю М. Костомарова. Так, у 2001 р., завдяки наполегливій праці Ю. Пінчука та його однодумців побачила світ «Энциклопедия жизни и творчества Н.И. Костомарова (1817–1885)», яка заклала академічні підвалини нової міждисциплінарної наукової галузі – костомаровознавство. За сприяння Ю. Пінчука у 2002 р. у Чернігові київськими та місцевими науковими, освітніми і культурними інституціями організовуються костомарівські читання. Перші читання, присвячені 185-річчю з дня народження М. Костомарова, відбулися 3 грудня 2002 р. Виступ Юрія Анатолійовича з доповіддю визначив програму читань на довгі роки. На заході відбулася презентація студії «Микола Іванович Костомаров (1817–1885): матеріали до бібліографії», упорядники – О. Гончар та Г. Пасещенко, відповідальний редактор і автор вступної статті – Ю. Пінчук.[15]

Науковий форум заплановано було проводити щорічно. Основну частину доповідачів складали вчені з Інституту історії України НАН України і чернігівські дослідники. Проте, у читаннях брали участь представники різних наукових інституцій Києва, Запоріжжя, Одеси та ін.

У 1992 р. з подачі Ю. Пінчука започатковано ще одну ініціативу – у науковому світі для видатних вчених заснували академічну премію ім. М. Костомарова, першим лауреатом якої він і став у березні 1993 р.[16]

Своє поважне ставлення до спадщини М. Костомарова Ю. Пінчук довів прагненням відновити садибу в с. Дідівці Прилуцького району, аби створити там музей та реконструювати робоче місце видатного історика XIX ст. Ці події були приурочені до 190-річного ювілею М. Костомарова. Результатом кропіткої праці Ю. Пінчука стало Розпорядження Кабінету Міністрів України № 424-р від 26 липня 2006 р. «Про підготовку та відзначення 190-річчя від дня народження М.І. Костомарова»[17]. На жаль, Ю. Пінчуку не вдалося на власні очі побачити, як відбувалася реконструкція садиби, проте його внесок в її відродження складно переоцінити.

Отже, життя Ю. Пінчука було сповнене бурхливих подій та неочікуваних поворотів долі. Йому вдалося реалізувати свої мрії, до яких він ішов тернистими шляхами, навіть усупереч обставинам. Неоціненним був внесок Ю. Пінчука у розвиток історичної науки, зокрема відновлення імені непересічної особистості XIX ст., видатного історика М. Костомарова. Завдяки потужному поступу виникла нова міждисциплінарна галузь – костомаровознавство, яка стала уособленням усіх здобутків на ниві костомаровознавчих досліджень. Організаторська, науково-дослідна, навчально-просвітницька діяльність Ю. Пінчука сприяли виникненню великої когорти молодих науковців, котрі продовжили його справу і вже здійснили свій внесок у розвиток історичної науки.

У підсумку слушно буде згадати слова-присвяти на адресу вчителя-наставника, колеги, від відомих українських учених: «*Про свої стосунки з цією людиною я можу говорити тільки щирими та теплими словами подяки … Висловлюючи вітальну адресу 5 грудня 2012 р. на честь ювіляра, я щиро зауважив, що окрему дисертацію вже можна присвятити самому Пінчуку*» (доктор історичних наук Євген Луняк); «*Дві книжки у великій шафі посеред кількох рядів щільно втиснутих словників, довідників та енциклопедій часом губляться і навіть зникають з поля зору. Втім, коли око зупиняється на їхніх корінцях, пам'ять мимоволі нав'язує асоціації й спомини. Постає добродушне й усміхнене обличчя Юрія Анатолійовича Пінчука … мого керівника, старшого колеги та фундатора двох енциклопедичних проектів*» (доктор історичних наук Олексій Ясь); «*Він був істориком, який і в обставинах "єдинообразія" намагався зберегти власне Я, залишатися вірним обраній проблематиці, не перетворюватися з дослідника на ганьбителя об'єкту свого досліду. Він зміг зберегти порядність і цим показати зразок додержання моральних принципів новому поколінню науковців … Він шанував у кожному співбесіднику особистість. Вислуховував уважно як рівного будь-якого аспіранта чи початківця-науковця … він завжди переймався тим, щоб якимось необережним словом чи просто порухом настрою не образити колегу, не зробити йому якоїсь нетактовності, прикрості*» (доктор історичних наук Ігор Гирич); *«Була спільна робота над статтями і безпосередня передача професійного досвіду Юрія Анатолійовича, певне наставництво, консультації щодо підготовки та оприлюднення нових результатів моєї праці … Однією з позитивних рис Юрія Анатолійовича було, на мою думку, і те, що він умів залагоджувати всі конфліктні ситуації спокійно, не підвищуючи голосу … відіграв у моєму житті дуже важливу роль не лише у сенсі*

[15] Дорохіна Т. Школа костомаровознавства Юрія Анатолійовича Пінчука. *Історіографічні дослідження в Україні.* Київ: Інст-т історії України НАН України, 2018. Вип. 29. С. 301.
[16] Пінчук Ю.А.: Бібліографія… С. 7.
[17] Гончар О.Т. Наукові заходи, присвячені 190-річчю від дня народження М. Костомарова. *Український історичний журнал.* 2007. № 4. С. 217−218.

вибору наукового шляху, але й у сенсі збереження віри в ті цінності, які становлять сенс нашого існування. Дякую Вам, учителю!» (доктор історичних наук Ольга Ковалевська)[18].

References

Dorokhina, T. (2018). Shkola kostomarovoznavstva Yuriia Anatoliiovycha Pinchuka [Yuri Anatoliyovych Pinchuk school of Kostomarov studies]. *Istoriohrafichni doslidzhennia v Ukraini − Historiographical researches in Ukraine, 29*, P. 294–309.

Dorokhina, T. (2018). Kostomarovoznavstvo u doli vydatnoho istoryka, istoriohrafa Yu.A. Pinchuka [Kostomarov studies in the fate of the outstanding historian, historiographer Yu.A. Pinchuk]. *Istoriohrafichni doslidzhennia v Ukraini − Historiographical researches in Ukraine, 28*, P. 352–378.

Honchar, O. (2007). Naukovi zakhody, prysviacheni 190-richchiu vid dnia narodzhennia M. Kostomarova [Scientific events dedicated to the 190th anniversary of M. Kostomarov's birth]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal − Ukrainian historical journal, 4*, P. 217–220.

Reient, O. (1998). Yurii Pinchuk ta yoho naukova diialnist (do 60-richchia vid dnia narodzhennia) [Yuriy Pinchuk and his scientific activity (on the occasion of his 60th birthday)]. *Istoriohrafichni doslidzhennia v Ukraini − Historiographical researches in Ukraine, 8*, P. 11–21.

Udod, O. (Ed.). (2007). Yu.A. Pinchuk: Bibliohrafiia (Do 70-richchia vid dnia narodzhennia) [Yu.A. Pinchuk: Bibliography (To the 70th anniversary of his birth)]. Kyiv, Ukraine.

Дорохіна Тамара Федорівна – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії, археології та краєзнавства, Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін ім. О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка (Чернігів, Україна).

Dorokhina Tamara – candidate of historical sciences, associate professor, associate professor of the Department of history, archeology and local history, A.M. Lazarevsky Educational and Scientific Institute of history and socio-humanitarian disciplines of National University Taras Shevchenko Chernihiv Collegium (Chernigov, Ukraine).

E-mail: tamara-turenok@ukr.net

Кахерський Юрій Віталійович – аспірант кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка (вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013, Україна).

Kakherskyi Yuri – post-graduate student of the department of history of Ukraine, archeology and local lore of T.H. Shevchenko National university «Chernihiv Colehium» (53 Hetmana Polubotka St., Chernihiv, 14013, Ukraine).

E-mail: yurakaherskiy@gmail.com

FROM THE HISTORY OF THE LIFE PATH OF YURII ANATOLIYOVYCH PINCHUK (on his 80th birthday)

The article is dedicated to the outstanding historian, historiographer, source researcher of the 20th–21st c. Yu.A. Pinchuk. The material was prepared in 2022 for the anniversary of the scientist's birthday, however, for objective reasons, the publication became possible in 2023. ***The purpose of the article*** *is to highlight the main stages of the life and intellectual path of Yu.A. Pinchuk, the choice of the main topic of scientific research, initiatives of the scientist related to the perpetuation of the memory of M.I. Kostomarov. The article pays attention to Yuriy Pinchuk's professional activities in scientific institutions, mentoring and popularisation of Ukrainian historiography, and outlines the main studies to which the scholar devoted his life.* ***The methodological basis*** *of the work is based on the biographical method, using the principles of historicism, objectivity, scientificity and systematicity, which ensured a comprehensive study of the problem.* ***Conclusions.*** *In conclusion, the article presents the Yu.A. Pinchuk's scientific activity in general, his scientific output in the context of the specified problem – Kostomarov studies, as well as organizational and educational activities.*

Key words: *scientist, Kostomarov studies, scientific forums, studios, thorny path, mentor.*

Дата подання: 21 липня 2023 р.
Дата затвердження до друку: 20 вересня. 2023 р.

Цитування за ДСТУ 8302:2015

Дорохіна, Т., Кахерський, Ю. З історії життєвого шляху Юрія Анатолійовича Пінчука (до 85-річчя від дня народження). Сіверянський літопис. 2023. № 5. С. 110–115. DOI: 10.58407/litopis.230511.

Цитування за стандартом APA

Dorokhina, T., Kakherskyi, Yu. (2023). Z istorii zhyttievoho shliakhu Yuriia Anatoliiovycha Pinchuka (do 85-richchia vid dnia narodzhennia) [From the history of the life path of Yurii Anatoliyovych Pinchuk (on his 80th birthday)]. *Siverianskyi litopys – Siverian chronicle, 5*, P. 110–115. DOI: 10.58407/litopis.230511.

[18] Спогади про Ю.А. Пінчука, надані вченими Т. Дорохіній у 2012 р.